

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Spectrumcollege Middenschool OLVI te PAAL

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 39826
Instelling Spectrumcollege Middenschool OLVI
Directeur Yves TIMMERMANS
Adres Schaffensesteenweg 2 - 3583 PAAL
Telefoon 011-42.52.67
Fax 011-43.67.14
E-mail molvi@spectrumcollege.be
Website <http://www.spectrumcollege.be>

Bestuur van de instelling VZW Spectrumcollege
Adres Collegestraat 1 - 3580 BERINGEN

Scholengemeenschap SGKSO Spectrumcollege
Adres Collegestraat 1 - 3580 BERINGEN
CLB Vrij CLB West - Limburg
Adres Sint-Catharinastraat 8 - 3580 BERINGEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 16-11-2015, 17-11-2015, 18-11-2015, 19-11-2015, 20-11-2015

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 20-11-2015

Datum bespreking verslag met de instelling 16-12-2015

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Marc SMEULDERS
Teamleden Henk FORIERS, Etienne GIELEN

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Frans in de eerste graad in de A-stroom (leerplan D/2010/7841/014)	8
3.1.1.2 Techniek in de eerste graad in de A-stroom (leerplan D/2010/7841/017)	10
3.1.1.3 Wiskunde in de eerste graad in de A-stroom (leerplan D/2009/7841/003)	13
3.1.1.4 Nederlands in de eerste graad in de B-stroom (leerplan D/2010/7841/019)	15
3.1.1.5 Techniek in het eerste leerjaar B (leerplan D/2010/7841/020)	17
3.1.1.6 Wiskunde in de eerste graad in de B-stroom (leerplan D/2011/7841/021)	19
3.1.1.7 Vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen (VOET/VOOD)	21
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	22
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	24
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	25
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	26
4.1 Leerbegeleiding	26
4.2 Evaluatiepraktijk	28
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	31
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	34
6.1 Wat doet de school goed?	34
6.2 Wat kan de school verbeteren?	34
6.3 Wat moet de school verbeteren?	34
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	35
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	35

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 **SAMENVATTING**

Spectrumcollege Middenschool OLVI is een autonome middenschool gelegen in de dorpskern van Paal. Zij vormt fysiek bijna een eenheid met de basisschool maar voert pedagogisch een apart beleid. De school maakt deel uit van scholengemeenschap Spectrumcollege. Het is haar missie om voor alle leerlingen een aangenaam schoolklimaat en kwaliteitsvol onderwijs bieden.

De school biedt een brede waaier van basisopties en beroepenvelden aan in verhouding met het leerlingenaantal. Dat aantal bleef de laatste jaren relatief stabiel. De school wil voor alle leerlingen uit Paal en omgeving een gepaste opleiding bieden. Het brede aanbod zorgt voor een grote taakbelasting bij de personeelsleden. Dat personeel is erg professioneel en werkt gedreven aan zijn opdracht, maar de draagkracht wordt soms flink belast. Het hele schoolteam staat open voor externe evaluatie en laat zich ook ondersteunen door de pedagogische begeleidingsdienst.

Voor het erkenningsonderzoek selecteerde de onderwijsinspectie een representatief staal van het onderwijsaanbod: wiskunde in alle studierichtingen, Nederlands in de B-stroom, Frans in de A-stroom, techniek in de A-stroom en in 1B. De leerplanrealisatie voldoet voor alle onderzochte studierichtingen. De lessen zijn kwaliteitsvol en de school zorgt voor een gepaste ondersteuning. In techniek in de A-stroom zien we zelfs een voorbeeld van goede praktijk. De school richtte hier een uitstekend vaklokaal in en de leraren vullen de lessen op doordachte wijze in.

Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne maakt dezelfde werkpunten duidelijk als een aantal externe controles. De overblijvende punten wachten op een oplossing na de verbouwingen in 2016. De school bewaakt en verhelpt voldoende systematisch alle problemen op dit vlak.

De school streeft de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen op doeltreffende wijze na. Ze slaagt hierin door een goede planning en opvolging van de diverse schoolprojecten. Bovendien werkt de school aan de inventarisatie van de realisatie in de vakken zelf.

Het kwaliteitsonderzoek toont aan dat de leerbegeleiding overwegend doeltreffend is. De kleinschaligheid van de school zorgt ervoor dat de initiatieven op informele wijze goed op elkaar afgestemd blijven. De effecten van de leerbegeleiding op de leerprestaties meet de school niet systematisch. Het elektronisch leerplatform is goed georganiseerd en de leerlingendossiers zijn informatierijk.

De evaluatiepraktijk is enkele jaren geleden bijgestuurd, maar bevindt zich nog in een verdere ontwikkeling. In de meeste vakken is ze voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen en de ontwikkelingsdoelen. De school deelt de cijfers mee via de maandrapporten en de trimestriële rapporten, maar geeft in die rapporten nauwelijks commentaar. Er is wel voldoende gelegenheid voor overleg tijdens de ouderavonden. De leer- en leefhouding wordt beoordeeld aan de hand van een afzonderlijk competentierapport. De leraren gebruiken de evaluatiepraktijk nog onvoldoende om de leerbegeleiding bij te sturen.

De directie is makkelijk aanspreekbaar voor leerlingen en personeel. Het schoolteam slaagt erin om het pedagogisch project op doeltreffende wijze te vertalen in concrete doelen en acties. De school doet zeer frequent bevragingen naar de tevredenheid bij leerlingen en ouders. De resultaten ervan gebruikt zij als input voor het kwaliteitsbeleid. De kwaliteit van de onderwijsprocessen bewaakt zij verder vooral door frequent en meestal informeel overleg. De school is voldoende klein, zodat de directeur bijna van het hele schoolgebeuren op de hoogte kan blijven en aansturen waar het nodig is.

Op grond van de goede realisatie van de onderwijsdoelen, het respecteren van de regelgeving en de voldoende systematische bewaking van de bewoonbaarheid, veiligheid en de hygiëne besluit de onderwijsinspectie met een gunstig advies. Het beleidsvoerend vermogen van de school is voldoende krachtig om de werkpunten aan te pakken.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	Frans, techniek, wiskunde	
Graad 1 B	Nederlands, techniek, wiskunde	
Graad 1 Handel	Frans, techniek, wiskunde	
Graad 1 Industriële wetenschappen	Frans, techniek, wiskunde	
Graad 1 Kantoor en verkoop - Verzorging-voeding	Nederlands, wiskunde	
Graad 1 Latijn	Frans, techniek, wiskunde	
Graad 1 Mechanica-elektriciteit	Frans, techniek, wiskunde	
Graad 1 Moderne wetenschappen	Frans, techniek, wiskunde	
Graad 1 Nijverheid	Nederlands, wiskunde	
Graad 1 Sociale en technische vorming	Frans, techniek, wiskunde	

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Frans in de eerste graad in de A-stroom (leerplan D/2010/7841/014)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet. Het aanbod aan leerplandoelen is volledig en vrij evenwichtig. De evaluatie gaat in voldoende mate het bereiken van de leerplandoelstellingen na. De leraren besteden veel aandacht aan de leerbegeleiding en aan de ondersteuning van de leerlingen.

Onderwijsaanbod	De leraren reiken de leerplandoelstellingen volledig en vrij evenwichtig aan. De
<i>Volledigheid</i>	aandacht gaat voldoende naar de ontwikkeling van de communicatieve
<i>Evenwicht</i>	competenties in lezen, luisteren, spreken en schrijven. Het aanbod van
<i>Beheersingsniveau</i>	tekstsoorten en verwerkingsniveaus is gevarieerd en representatief voor de
<i>Samenhang</i>	leerplandoelstellingen.

Woordenschat en grammatica zitten nog te weinig geïntegreerd in functionele taalsituaties. Vooral de benadering van de woordenschat staat niet voldoende in functie van het bereiken van de communicatieve doelstellingen. Omdat dit schooljaar de taaltaken meer centraal staan, zijn ook bijstellingen merkbaar in het functioneel aanbieden van de woordenschat. In toenemende mate streven de leraren een integratie tussen de vaardigheden onderling en tussen de vaardigheden en de taalbeschouwing na.

De leraren hebben aandacht voor het Frans als instructietaal. Zij hanteren een vlot en verzorgd taalgebruik in de doeltaal. De meeste doelen voor lees- en spreekvaardigheid worden aangeboden en geoefend op het gevraagde niveau (tekstkenmerken en verwerkingsniveau). De schrijfvaardigheid krijgt aandacht bij het leren van grammatica en woordenschat. De meer open schrijfopdrachten behoren meestal tot de verdieping, waardoor de leerlingen niet voldoende vertrouwd raken met deze opdrachten. De schrijfopdrachten in de examens vormen dan een te grote uitdaging voor de leerlingen.

De leraren besteden aandacht aan de culturele component via de onderwerpen en de illustraties in het leerboek en via een variatie aan kijk- en luisteropdrachten die aansluiten bij de actualiteit.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatie gaat in voldoende mate het bereiken van de leerplandoelstellingen na. De beoordeling van de verschillende leerplancomponenten is vrij evenwichtig. De evaluatie laat toe om het bereiken van de doelen voor de vaardigheden in te schatten. Ze richt zich echter niet voldoende op het groeiproces voor de vaardigheden, met aandacht voor de sterktes en zwaktes van de leerlingen. De vakgroep heeft hiervoor dit schooljaar aangepaste evaluatiefiches in gebruik genomen. Via een gescheiden evaluatie voor basis en verdieping is voldoende aandacht voor een gedifferentieerde evaluatie.

De vakgroep heeft oog voor de validiteit van de evaluatie door afspraken te maken over de puntenverdeling voor de verschillende leerplancomponenten en door de examens samen op te stellen. Dit schooljaar is de transparantie van de evaluatie bijgestuurd. De leerlingen zijn goed geïnformeerd over wat ze moeten kennen en kunnen, maar de puntenverdeling over de verschillende leerplancomponenten was niet voldoende doorzichtig. Ook zijn bijstellingen aangebracht binnen de beoordeling van het dagelijks werk. Deze beoordeling berustte tot vorig schooljaar grotendeels op de kenniscomponent. De vaardigheden werden wel tijdens het schooljaar beoordeeld, maar de resultaten werden overgeheveld naar de cijfers voor het examen. Dit schooljaar wil de vakgroep nog meer de nadruk leggen op de evaluatie van de vaardigheden, zodat ook binnen het dagelijks werk een evenwichtige verhouding kan worden bereikt.

De evaluatie van de kenniscomponent bevindt zich nog regelmatig op het reproductieve niveau, met gesloten oefeningen zonder veel context. Er is een groeiende aandacht voor de beoordeling van vakgebonden attitudes en van het aanwenden van strategieën. De vakgroep tracht te variëren in de vraagstelling voor de proefwerken. De proefwerken zijn echter behoorlijk uitgebreid en bevragen meermaals dezelfde doelstellingen, zoals de beheersing van de woordenschat, zodat de meerwaarde ervan in vraag kan worden gesteld.

Rapporteringspraktijk

*Transparantie
Leerondersteunend*

De rapporten voor het dagelijks werk bevatten een overzicht van de behaalde resultaten op de toetsen en opdrachten. Door het ontbreken van een toelichting is dit overzicht voor een buitenstaander niet gemakkelijk te vatten. De resultaten zijn niet gestoffeerd met (diagnostisch) commentaar, zodat de cijfers mogelijk niet correct geïnterpreteerd worden. Tekorten zijn niet voldoende gekaderd en genomen initiatieven tot remediëring worden niet vermeld. De school valt vooral terug op oudercontacten voor een toelichting bij de behaalde resultaten. Ouders kunnen ook steeds terecht op de school voor een gesprek of worden uitgenodigd wanneer de noodzaak zich voordoet.

Uitrusting

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De lokalen zijn uitgerust met een pc met internetaansluiting gekoppeld aan een projector om de lessen visueel te ondersteunen. De leraren gebruiken regelmatig het bordboek. De opdrachten voor kijken en luisteren gebeuren ook via deze of andere media. Een aantal lokalen hebben een talige aankleding.

De leraren moedigen hun leerlingen aan ICT-toepassingen te hanteren voor het inoefenen en verdiepen van de leerstof.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De lessen verlopen in een aangenaam en stimulerend leerklimaat. De leraren zorgen voor preventieve ondersteuning in de vorm van studietips, stappenplannen en leerstofoverzichten. De stappenplannen dienen zowel voor het aanwenden van een strategie bij het uitvoeren van taaltaken als voor een analytisch aanpak van grammaticale problemen. De leraren moedigen hun leerlingen aan tot zelfevaluatie over hun studiemethode en over hun inzet voor het vak. Ze verbeteren nauwgezet de taken en toetsen, maar ze zetten de leerlingen zelf te zelden aan tot reflectie op hun taaltaken of hun taalgebruik. De evaluatie staat niet voldoende in functie van een mogelijke bijsturing van het leerproces.

De leerlingen kunnen vlot en snel op ondersteuning rekenen bij tegenvallende leerprestaties of problemen. De leraren zijn 's middags bereikbaar voor inhaallessen of ze nodigen hun leerlingen hiervoor uit. De remediëringsinitiatieven worden consequent geregistreerd in het leerlingenvolgsysteem. De klassenraad volgt het effect van de aangeboden remediëring op. Voor de vaardigheden is het aanbod aan remediëring vrij beperkt.

Voor leerlingen met leerstoornissen zijn een gepaste begeleiding en ondersteunende initiatieven afgesproken.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De leraren bewaken de horizontale en verticale samenhang binnen de graad via regelmatig formeel en veelvuldig informeel overleg. De vakgroep besteedt aandacht aan de verticale samenhang binnen het curriculum door een samenwerking met de naburige basisschool en met de andere scholen van de scholengemeenschap.

De leraren maken regelmatig gebruik van het aanbod aan nascholingen. De schoolleiding start die schooljaar een project om deskundigheid uit te wisselen via onderlinge klasbezoeken.

3.1.1.2 Techniek in de eerste graad in de A-stroom (leerplan D/2010/7841/017)

Voldoet

De leerlingen realiseren alle leerplandoelstellingen. De evaluatie is valide en de uitrusting voldoet om de leerplanrealisatie te ondersteunen.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leraren hebben op basis van een grondige leerplanstudie een volledig aanbod samengesteld. Zij slagen erin om alle toepassingsgebieden te behandelen met de vereiste diepgang. Zij bewaken het evenwicht in de leeractiviteiten met een uitgebreid planningsinstrument. Het beheersingsniveau dat de leerlingen bereiken strookt met de verwachtingen in het leerplan.

De leraren spannen zich in om de algemene doelstelling te realiseren om leerlingen te helpen bij een goede oriëntatie naar de tweede graad op basis van interesses en ontdekte talenten.

De projecten zijn gepast van omvang. In het lesmateriaal komt een nadruk op kennis en duiden, maar in de activiteiten van de leerlingen bewaken de leraren het evenwicht tussen 50 % 'hanteren' en 50 % 'begrijpen en duiden'.

De onderwijsdoelstellingen worden op een zinvolle, geïntegreerde manier in de projecten behandeld. De vakgroep overlegt met de andere vakgroepen in de school waardoor zij hun aanbod op elkaar kunnen afstemmen. Zo vermijden ze overlappings in de behandelde onderwerpen en maken zij vakoverschrijdende projecten.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen

De groepen zijn groot. De school slaagt er bijna nergens in om ze kleiner te houden dan het aanbevolen maximum van zestien, zoals in het leerplan beschreven staat. Door de goede uitrusting en het doeltreffende klasmanagement slagen de leraren er toch in om de lesactiviteiten met hoog rendement te laten verlopen.

De school plant steeds de lessen in blokken van twee aaneensluitende lestijden. De leerlingen verliezen op die manier niet veel tijd en ze kunnen behoorlijk veel realisaties afwerken.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Het vaklokaal is ruim en aantrekkelijk ingericht. Het biedt alle mogelijkheden om met diverse techniekprojecten aan de slag te gaan. De leraren zetten die middelen ook efficiënt in om theorie en praktijk te integreren in hun projecten.

De ICT-uitrusting is onmiddellijk ter beschikking in het vaklokaal. De leerlingen maken er actief gebruik van doordat opzoek- en ontwerpwerk op de computers een functionele rol spelen in de projecten.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk gaat voldoende nauwkeurig na in welke mate alle leerplandoelstellingen bereikt zijn.

De school koos gespreide evaluatie voor dit vak. Die bestaat uit taken en toetsen, samen met de beoordeling van de projecten. In de evaluatie-instrumenten is een exacte weging van de dimensies gegarandeerd met 50 % van de punten voor 'kennis', 40 % voor 'hanteren' en 10 % voor vakattitudes. Binnen elke dimensie is er voldoende evenwicht tussen de vijf toepassingsgebieden. De leerlingen krijgen daarover ook een duidelijke toelichting bij het begin van het schooljaar.

De vraagstelling in de toetsen is eenduidig. De vragen peilen ook naar het beheersingsniveau dat het leerplan verwacht.

De leerlingen maken gebruik van evaluatiefiches om zichzelf te beoordelen na de realisaties. Zij beoordelen attitudes, product en proces met behulp van duidelijke descriptoren. De evaluatie krijgt het gepaste belang in het leerproces en in de oriëntatie.

Leerbegeleiding De vakgroep ontwikkelde eigen syllabi. Die zijn goed gestructureerd en voldoende uitdagend van vormgeving. De school koos er vanaf dit schooljaar voor om voor deze klasgroepen alle bundels in kleur te drukken. De leraren vullen die aan met een hele verzameling van instructiefilmpjes die de leerlingen kunnen raadplegen bij het uitvoeren van de praktische opdrachten. De leerlingen kunnen met dit lesmateriaal in hoge mate zelfgestuurd werken aan hun opdrachten.

*Preventief
Curatief*

In veel lessituaties stimuleren de leraren het coöperatief leren om leerstofdelen te verwerken. De cursussen zijn aangepast aan het talige niveau van de leerlingen. Nieuwe vaktermen worden expliciet in verband gebracht met wat eerder is geleerd.

De leraren hanteren een taalgebruik dat toegankelijk is voor de leerlingen. Bij het lezen van de instructies worden moeilijke schooltaalwoorden toegelicht. De leraren besteden tijdens de lessen voldoende aandacht aan het verwerven van vaktaal. De leraren schakelen activerende werkvormen, differentiatie, instructie- en vaktaal effectief in voor het bereiken van de doelen. De leraren houden bij de evaluatie rekening met de talige mogelijkheden en moeilijkheden van de leerlingen. Er zijn in de school afspraken over het omgaan met spellings- en taalfouten in toetsen met het oog op het vrijwaren van de slaagkansen van de taalzwakke leerlingen.

Uit de leerlingendocumenten (toetsen, taken en notities) en de lesobservaties blijkt dat de leerlingen de technische begrippen meestal correct gebruiken.

De leraren maken tijd vrij tijdens de middagpauzes om leerlingen de kans te geven om hun achterstand weg te werken. Ernstige problemen melden zij steeds op het leerlingvolgsysteem.

Deskundigheidsbevordering De directie volgt de nascholingen nauwkeurig op en stuurt hier en daar aan. De leraren nemen voldoende eigen initiatief om vakgebonden nascholingen te volgen, maar ook pedagogisch-didactische thema's komen aan bod. De directeur steunt de initiatieven steeds als de organisatie het toelaat.

*Overleg
Vorming*

De leraren delen hun nieuwe kennis met elkaar zoals het nascholingsplan van de school dat aanbeveelt. Ze vermelden in het registratie-instrument welke invloed de nascholing op hun lespraktijk had. Collegiale visitatie is één van de werkpunten die de directie initieert op de eerstvolgende personeelsvergadering.

3.1.1.3 Wiskunde in de eerste graad in de A-stroom (leerplan D/2009/7841/003)

Voldoet

De leerlingen krijgen de meeste eindtermen en leerplandoelstellingen aangeboden. De evaluatie is voldoende evenwichtig en representatief.

Onderwijsaanbod De leerlingen krijgen de meeste leerplandoelen met veel diepgang aangeboden.
Volledigheid De vakgroep biedt alle onderwerpen op een hoog verwerkingsniveau aan. De
Evenwicht leraren houden bij de planning voldoende rekening met de evenwichtige
Beheersingsniveau spreiding van de leerstof over het schooljaar.
Samenhang

De leerlingen verwerken een aantal basisdoelen met weinig diepgang. Bepaalde leerplandoelen over deelbaarheid (leerplandoelen G16 en G17) en sommige onderdelen van de meetkunde (leerplandoelen M5 en M33) komen slechts beperkt aan bod.

De vakgroep behandelt sommige basisdoelen met meer diepgang dan het leerplan verwacht. De leraren behandelen hierdoor weinig verdiepingsleerstof tijdens de lessen. Vooral in de technisch gerichte basisopties blijven deze doelen ruim onderbelicht.

De vakgroep besteedt in de les voldoende aandacht aan rekenvaardigheid en meet- en tekenvaardigheid. Ook wiskundige taalvaardigheid oefenen de leerlingen voldoende in. Aan denk- en redeneervaardigheid en probleemoplossende vaardigheid besteden de leraren minder aandacht. Hierdoor ontwikkelen de leerlingen slechts in beperkte mate kritische zin ten aanzien van de wiskunde, zoals het leerplan verwacht.

Uitrusting De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet.
ICT De bezochte lokalen zijn allemaal uitgerust met een computer en beamer. De
Inzet uitrusting leerlingen maken op een zinvolle wijze gebruik van het rekentoestel. De leraren
Leermiddelen moedigen de leerlingen aan om thuis te oefenen met behulp van een digitaal platform. In de lessen kan het gebruik van dit platform zinvoller en doelgerichter.

Evaluatiepraktijk Het examen bevat heel wat rekenvragen buiten context. Daarbovenop be vraagt
Evenwicht de vakgroep rekenvaardigheid in contexten en in de meetkunde. Hierdoor is het
Volledigheid aandeel van rekenen in de totale evaluatie zeer hoog. Ook andere
Beheersingsniveau vaardigheden komen echter voldoende ruim aan bod. De examens zijn
Transparantie daardoor lang. Hierdoor komen de leerlingen er dikwijls niet toe om de verdiepingsvragen op te lossen. Ook omdat zij de verdiepingsdoelen tijdens de lessen weinig inoefenen, falen bijna alle leerlingen voor dit onderdeel. Deze toetsing is bijgevolg niet valide. Voor de attestering telt dit cijfer echter niet mee, waardoor de evaluatie wel voldoet aan de vereisten van het leerplan. De school gebruikt de resultaten voor de verdiepingsleerstof enkel voor de oriëntatie van de leerlingen.

De toetsen zijn verzorgd en de vragen zijn duidelijk geformuleerd. De evaluatie is transparant, onder meer door een gedetailleerde vermelding van de puntenverdeling. Voor parallelklassen stellen de leraren gemeenschappelijke examens op.

De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. Op vakgroep- en schoolniveau werden hieromtrent nog geen sluitende afspraken gemaakt. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de attitudes te meten.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

In alle klassen is de curatieve leerbegeleiding sterk. De leraren bieden remediëringsoefeningen aan en stellen modeloplossingen ter beschikking. De leraren hanteren geen instrumenten om de doeltreffendheid van de remediëring na te gaan. Het rendement van vele inspanningen is bijgevolg onduidelijk.

De lessen verlopen kalm en gestructureerd en de leraren hebben veel aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Zij integreren 'leren leren' op een efficiënte wijze in de lesopbouw en stemmen het cursusmateriaal af op de noden van de leerlingen. De integratie van ICT in de les en in de cursus ondersteunt de verwerking van de leerstof. De leraren bieden stappenplannen aan en de leerlingen beschikken over een vademecum. De preventieve leerbegeleiding is de verantwoordelijkheid van de individuele leraar. Ondanks een beperkte hoeveelheid formele afspraken werken de leraren gelijkgericht.

De vakgroep besteedt voldoende aandacht aan taalvaardigheid. De leraren verwachten dat de leerling een wiskundige argumentatie kan verwoorden. Ook in de evaluatie is het aspect taal duidelijk opgenomen.

Om de interesse en het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen neemt de school deel aan de wiskundeolympiade. De leraren ontwikkelen ook zelf lesmateriaal om de motivatie bij de leerlingen te verhogen.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting heeft de vakgroep een aantal vakgebonden nascholingen gevolgd. De multiplicatie is voldoende, al gebeurt dit voornamelijk informeel.

De vakgroep bespreekt veelal praktische onderwerpen. Het wegwerken van de teleurstellende resultaten voor de verdiepingsleerstof en het afstemmen van de leerbegeleiding op de evaluatie was nog niet aan de orde.

3.1.1.4 Nederlands in de eerste graad in de B-stroom (leerplan D/2010/7841/019)

Voldoet

De ontwikkelingsdoelen en leerplandoelstellingen worden in voldoende mate nagestreefd. De vakgroep houdt rekening met de kenmerken en de talige behoeftes van de doelgroep. De evaluatiepraktijk is in behoorlijke mate afgestemd op de ontwikkelingsdoelen.

Onderwijsaanbod Bij het aanreiken van het onderwijsaanbod legt de vakgroep de nadruk op de communicatieve functie van de taal, zoals gesteld in de visie op de ontwikkelingsdoelen van het vak Nederlands. Het bevorderen van de praktische en functionele taalvaardigheid van de leerlingen staat centraal. Bij het verwerven van de taal komen de vijf vaardigheden (luisteren, kijken, spreken, lezen en schrijven) vrij evenwichtig aan bod. De vakgroep legt een sterke nadruk op het bevorderen van de leesvaardigheid, aansluitend bij de bevindingen uit de analyse van de talige beginsituatie van de leerlingen. De ontwikkeling van de luister- en kijkvaardigheid komt wat minder aan bod.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

Voor het stimuleren van de taalvaardigheid vertrekken de leraren over het algemeen van natuurlijke en authentieke situaties. Zij begeleiden hun leerlingen energiek in het stimuleren en het verbeteren van hun actieve en passieve (productieve en receptieve) taalbeheersing. Binnen het verkennen en uitdiepen van de taalvaardigheden is nog ruimte voor een sterkere aandacht voor praktische en alledaagse gebruikssituaties.

De taalbeschouwing gaat niet steeds voldoende uit van het principe dat jongeren in eerste instantie dienen na te denken over taal en taalsystematiek. Ook de aandacht voor het reflecteren over hun eigen en andermans taalgebruik is vrij beperkt. De leerstrategieën om leerlingen te leren nadenken over hun taalgebruik en over het hanteren van taal in verschillende communicatiesituaties, worden nog niet voldoende aangewend. De leraren besteden aandacht aan het correct taalgebruik in opdrachten, toetsen en cursusmateriaal, maar zij zetten hun leerlingen niet voldoende aan tot zelfreflectie. Leerlingen krijgen nog niet voldoende kansen om zichzelf te verbeteren.

De leraren moedigen het leesplezier aan en zoeken naar een aanbod van uitdagende en gevarieerde tekstsoorten. Kleine verwerkingsopdrachten laten de leerlingen nadenken over de inhoud en bevorderen de leesvaardigheid.

Het aanvullend Nederlands voor de leerlingen van het beroepenveld Kantoor en verkoop / Verzorging-voeding sluit voldoende aan bij en ligt in het verlengde van de basisvorming. De nadruk ligt hier eveneens op het bevorderen van de taalvaardigheid van de leerlingen.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De school beschikt over voldoende leermiddelen voor de realisatie van de leerplandoelen. Woordenboeken zijn vlot beschikbaar. De mogelijkheid tot het projecteren van ondersteunend tekst- en beeldmateriaal is in elk klaslokaal aanwezig. Voor luister- en kijkopdrachten is voldoende mogelijkheid voorhanden voor het inzetten van multimedia. De ICT-integratie is vrij beperkt. De ICT-lokalen zijn niet steeds beschikbaar of ze worden niet voldoende

aangewend.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatiepraktijk is evenwichtig afgestemd op de leerplandoelen. De vakgroep opteert voor een gespreide evaluatie met tussentijds wat grotere herhalingsstoetsen. De beoordeling van de taalvaardigheden neemt het merendeel van de evaluatie-opdrachten en de puntenverdeling in. De leraren trachten de beoordeling van de spelling en de grammaticale elementen te integreren binnen de vaardigheden. De evaluatiecriteria en de gehanteerde fiches voor de beoordeling van de taalvaardigheden zijn voldoende op maat van de leerling uitgewerkt. De vakgroep maakt er verder werk van om meer eenvormigheid en gelijkgerichtheid na te streven voor de beoordeling van de taalvaardigheden. Gelijktijdig willen de leraren meer transparantie creëren voor de leerlingen. De leraren verzamelen voldoende evaluatiegegevens om een goed beeld te verkrijgen van de sterktes en zwaktes van hun leerlingen. Zij wenden de gegevens echter niet voldoende aan om het groeiproces voor de taalvaardigheden in kaart te brengen. Tevens zijn er nog kansen en uitdagingen voor de vakgroep voor het aanwenden van de evaluatie in dienst van het leren en in functie van het bijsturen van het leerproces. Het evalueren vormt ook te weinig aanleiding tot een aanbod van geschikte en doelgerichte remediëring en differentiatie.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Terwijl algemene attitudes worden weergegeven in een attituderapport op schoolniveau, is voor de beoordeling van vakgebonden attitudes slechts beperkt plaats. Binnen de onderwijspraktijk is er een behoorlijk sterke aandacht voor het toepassen van strategieën voor het uitvoeren van de taalopdrachten. Toch is dit nog te zelden een element van beoordeling. De school brengt bij de start van het schooljaar de talige beginsituatie van de leerlingen in kaart. Ze hanteert hiervoor een genormeerde test voor lees- en luistervaardigheid, een bevraging van de leerlingen over hun taalvaardigheid en een test over de kennis van schooltaalwoorden. De resultaten hiervan sturen mee de uitbouw van het lesprogramma Nederlands, maar ze worden niet voldoende aangewend voor individuele bijstellingen van de talige noden bij de leerlingen. De aandacht voor een remediëring en differentiatie op maat van de individuele leerling is te beperkt. De school inventariseert de geattesteerde leermoeilijkheden en tekent voor de betrokken leerlingen een gepaste begeleiding uit. De leraren zijn hierover goed geïnformeerd en passen de nodige ondersteunende stappen en maatregelen toe. De leerlingen genieten van een vrij intensieve begeleiding en opvolging. De leraren werken taak- en taalgericht. Om de taaltaken uit te laten voeren, reiken ze hun leerlingen stappenplannen en strategieën aan. Schrijf- en spreekkaders ondersteunen de opdrachten. Om de zelfstandigheid van de leerling te verhogen, gebruiken de leraren aangepaste werkvormen zoals het begeleid zelfstandig leren. Regelmatig is er aandacht voor schooltaalwoorden en instructietaal.

Deskundigheidsbevordering De werking van de vakgroep is vrij intensief. De kleinschaligheid van de school bevordert het informele overleg. Maar ook formeel getuigen de vakverslagen van inhoudelijke diepgang. Overleg met de naburige basisschool en met de scholen van de bovenbouw zorgen voor een verticale afstemming van het onderwijsaanbod.

*Vorming
Overleg*

De vakgroep staat open voor externe ondersteuning door de pedagogische begeleiding. De leraren gaan regelmatig in op het aanbod aan nascholingen.

3.1.1.5 Techniek in het eerste leerjaar B (leerplan D/2010/7841/020)

Voldoet

De school streeft alle ontwikkelingsdoelen na en evalueert die op een valide manier. De uitrusting in de school is goed om de leerplanrealisatie te ondersteunen.

Onderwijsaanbod De school kiest voor zes wekelijkse lestijden techniek in dit leerjaar. De vakgroep vult die in met lessen rond alle verkenningengebieden. Alhoewel 'ICT' en 'schilder- en grafische technieken' niet expliciet in hun planningsinstrument vernoemd worden, komen de belangrijkste ontwikkelingsdoelen wel aan bod in de projecten.

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Die zes wekelijkse lestijden verdeelt de school in een deelvak van vier lestijden met verkenningengebieden die vooral aan de harde sector gerelateerd zijn en een deelvak van twee lestijden met projecten rond de zachte sector. De leraren zijn flexibel genoeg om het evenwicht daar niet door te laten bepalen. De omvang van de projecten en de spreiding in het schooljaar zijn zorgvuldig gekozen en zorgen voor een evenwichtig aanbod.

De bundels zijn omvangrijk gedocumenteerd, maar de lesactiviteiten zijn vooral praktisch. De theorie is steeds functioneel gekozen om de projecten te kunnen realiseren en wordt geïntegreerd aangeboden. De vakgroep leverde de nodige inspanningen om zelf een volledig aangepast curriculum samen te stellen. Het gerealiseerde beheersingsniveau in het aanbod stemt overeen met het leerplan en past voor het ontwikkelingsniveau van de doelgroep.

Uitrusting De school richtte een mooi vaklokaal in. De inrichting nodigt de leerlingen uit om aan de slag te gaan. De leerlingen werken aan allerhande techniekprojecten in de interessegebieden die verwant zijn met de harde sector. Daarnaast volgen de leerlingen ook lessen in de didactische keuken met aangrenzend theorielokaal. Beide lokalen beschikken over alle nodige machines en gereedschappen. Die zijn steeds in voldoende aantallen aanwezig om de leerlingen efficiënt te laten werken.

*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De school beschikt in één van de vaklokalen over voldoende ICT-uitrusting voor de leerlingen. De ICT-opdrachten integreren de leraren op een zinvolle manier in de projecten. Zij ondersteunen de lessen met presentaties die ze projecteren met de aanwezige apparatuur. Die apparatuur is in beide vaklokalen voorhanden.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

Alle ontwikkelingsdoelen worden geëvalueerd, ook de ontwikkelingsdoelen die niet in de planningsdocumenten aan bod kwamen. De leerlingen evalueren zichzelf tijdens de praktische uitvoeringen met behulp van evaluatiefiches. Daarop vinden zij enkel generieke omschrijvingen van de schaalverdeling, maar geen duidelijke descriptoren. De evaluatie wordt zodoende minder duidelijk en verliest enigszins aan belang bij het sturen van het leerproces. De leraren vullen de zelfevaluatie steeds aan met de notities uit hun evaluatieschrift.

Kennisdoelstellingen overhoren de leraren met schriftelijke toetsen. De vraagstelling mikt hier en daar op zuivere kennisreproductie maar ook op toepassingen die beter aansluiten op 'begrijpen' en 'duiden' voor een techniekgebruiker.

Het elektronische puntenboek zorgt voor een exacte weging van 80 % 'vaardigheden en attitudes' en 20 % 'kennis en duiden'. Binnen die twee delen is de verdeling van de verkenninggebieden voldoende evenwichtig.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

In veel lessituaties stimuleren de leraren het coöperatief leren. De leerlingen werken gezamenlijk aan projecten om leerstofdelen te verwerken. Het talige niveau van de projectbundels is hoog voor deze doelgroep. Volgens de leraren beheerst de meerderheid van de leerlingen de vaktaal voldoende om te slagen voor het vak.

De leraren hebben aandacht voor een correct en toegankelijk taalgebruik. Zij geven mondelinge uitleg aan de machines om de veiligheidsaspecten concreet toe te lichten. Bij het lezen van instructies worden moeilijke schooltaalwoorden toegelicht. De leraren besteden tijdens de lessen voldoende aandacht aan het verwerven van de vaktaal.

Het lesmateriaal is gestructureerd, verzorgd uitgewerkt en aangepast aan het beheersingsniveau. De weergave zonder kleuren maakt het hier en daar moeilijk om het goed te gebruiken.

De leraren schakelen activerende werkvormen, differentiatie, instructie- en vaktaal effectief in voor het bereiken van de doelen.

De leraren houden bij de evaluatie rekening met de talige mogelijkheden en moeilijkheden van de leerlingen. Er zijn afspraken over het omgaan met spellings- en taalfouten in toetsen met het oog op het verhogen van de slaagkansen van de taalzwakke leerlingen. Uit de leerlingendocumenten en de lesobservaties blijkt dat de leerlingen de technische begrippen meestal correct gebruiken.

Sociale en emotionele begeleiding
Curatief
Preventief

De leraren creëren een veilig leerklimaat. Zij hebben oog voor een gezond evenwicht tussen voldoende ruimte en duidelijke grenzen. Die ruimte krijgt elke leerling om zijn eigenheid te ontwikkelen. Met de duidelijke grenzen zorgen zij voor voldoende stimulans om de doelen te bereiken. De leraar is van nabij betrokken bij het welbevinden van de leerlingen en blijft makkelijk aanspreekbaar voor leerlingen met sociale-emotionele moeilijkheden en

ontwikkelingsnoden.

Deskundigheidsbevordering De directie stuurt de nascholingen aan, maar laat ruimte voor inbreng van de leraren. De leden van de vakgroep scholen regelmatig na over uiteenlopende thema's, vaak vakgebonden, soms ook pedagogisch-didactisch.

*Vorming
Overleg*

Binnen de school is er een gewoonte om de nieuwe kennis te delen in de vakgroep. Dit schooljaar is collegiale visitatie één van de thema's tijdens de personeelsvergadering.

De vakgroepwerking vertoonde in de voorbije jaren verschillende snelheden. Sinds enkele jaren is het overleg hoofdzakelijk beperkt tot de leraren van de eigen school en zelden met de leraren van de andere middenschoolen in de scholengemeenschap. Het overleg is wel regelmatig en ondanks het kleine aantal leden zien we dat het overleg efficiënt gebeurt.

3.1.1.6 Wiskunde in de eerste graad in de B-stroom (leerplan D/2011/7841/021)

Voldoet

De leerlingen krijgen de meeste ontwikkelingsdoelen en leerplandoelstellingen aangeboden. De evaluatie is voldoende evenwichtig en representatief.

Onderwijsaanbod
*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De leerlingen krijgen de meeste leerplandoelen met voldoende diepgang aangeboden. De leraren houden bij de planning voldoende rekening met de evenwichtige spreiding van de leerstof over het schooljaar en over de graad.

De leerlingen verwerken een aantal basisdoelen met weinig diepgang. Bepaalde leerplandoelen over het opzoeken en omgaan met informatie (leerplandoelen DO 04, DO 05 en DO 08) en over deelbaarheid (leerplandoel GB 06) komen slechts beperkt aan bod.

Bij het uitwerken van de oefeningen vertrekt de vakgroep onvoldoende vanuit de leefwereld van de leerlingen, de actualiteit of vanuit andere vakken. Voor sommige onderdelen benadrukken de oefeningen nog te sterk het rekenen buiten contexten. Voor andere onderwerpen zijn de contexten van het handboek meer richtinggevend dan de leefwereld en de interesses van de leerlingen.

De vakgroep besteedt in de les voldoende aandacht aan rekenvaardigheid en meet- en tekenvaardigheid. Ook wiskundige taalvaardigheid oefenen de leerlingen voldoende in. Aan denk- en redeneervaardigheid en probleemoplossende vaardigheid besteden de leraren weinig aandacht. Hierdoor ontwikkelen de leerlingen slechts in beperkte mate kritische zin ten aanzien van de wiskunde, zoals het leerplan verwacht.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. De bezochte lokalen zijn allemaal uitgerust met een computer en beamer. De leerlingen maken in beperkte mate, maar op een zinvolle wijze gebruik van het rekentoestel.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De school kiest voor gespreide evaluatie. De toetsen zijn representatief voor wat er in de klas gebeurt. De vragen zijn duidelijk geformuleerd en de evaluatie is transparant. De toetsen in het tweede jaar bevragen veelal hetzelfde niveau (en soms hetzelfde onderwerp) als in het eerste jaar. Van een gerichte leerlijn is geen sprake. Sommige leerplandoelen tellen dan ook voor een disproportioneel groot deel mee in de totale evaluatie van de graad.

Sommige toetsen bevatten heel wat rekenvragen buiten context. Hierdoor testen de leraren voornamelijk repetitieve vaardigheden en verliest men de leerplandoelen uit het oog. Over het algemeen stelt de vakgroep echter voldoende contextrijke vragen.

De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. Op vakgroep- en schoolniveau werden hieromtrent nog geen sluitende afspraken gemaakt. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de attitudes te meten.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

In alle klassen is de curatieve leerbegeleiding sterk. De leraren bieden remediëringsoefeningen aan en stellen modeloplossingen ter beschikking. De leraren hanteren geen instrumenten om de doeltreffendheid van de remediëring na te gaan. Het rendement van vele inspanningen is bijgevolg onduidelijk.

De leerlingen krijgen leerstrategieën aangereikt, voornamelijk gericht op het correct gebruik van het handboek. Waar mogelijk reiken de leraren heuristieken aan om de leerstof op een snelle en eenvoudige wijze te verwerken. Voor sommige onderdelen zijn de gekozen oefeningen nog te abstract opdat de werkwijze goed zou renderen. De heterogeniteit van de klas zorgt af en toe voor spanningen in de groep en dit verstoort soms het correcte verloop van de lessen. De leraren experimenteren met activerende werkvormen om de leerlingen voor wiskunde te enthousiasmeren. Deze werkvormen zijn origineel, maar worden geremd door het sterke accent op rekenvaardigheid. Differentiatie komt in de praktijk weinig voor. De preventieve leerbegeleiding is de verantwoordelijkheid van de individuele leraar. Ondanks een beperkte hoeveelheid formele afspraken werken de leraren gelijkgericht.

De vakgroep besteedt voldoende aandacht aan taalvaardigheid. De leraren verwachten dat de leerling een wiskundige argumentatie kan verwoorden. Ook in de evaluatie is het aspect taal duidelijk opgenomen.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting heeft de vakgroep een aantal vakgebonden nascholingen gevolgd. De multiplicatie is voldoende, al gebeurt dit voornamelijk informeel.

De vakgroep bespreekt veelal praktische onderwerpen. Het beter afstemmen van de evaluatie op de leerplandoelen en het afstemmen van de leerbegeleiding op de evaluatie was nog niet aan de orde.

3.1.1.7 Vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen (VOET/VOOD)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET/VOOD bij haar leerlingen na.

Beleid	De visie en een samenhangende planning staan garant voor een kwaliteitsvolle invulling van de inspanningsverplichting voor VOET. De basis voor het raamwerk van de VOET is gelegd door de scholengemeenschap vanuit haar kernopvattingen over leren en leven. De school heeft vervolgens een eigen visie uitgewerkt die gerelateerd is aan het pedagogisch project en aan de kenmerken van de leerlingenpopulatie. Het streven naar een aangenaam schoolklimaat en kwaliteitsvol onderwijs staat centraal. Het beleid wil alle leerlingen die het volledige schooltraject binnen de scholengemeenschap doorlopen ook alle VOET aanbieden. De inspanning per graad (en dus per school) staat in verhouding tot de totale tijd die leerlingen in het secundair onderwijs doorbrengen. Elke graad (middenschole en bovenbouwscholen) levert een redelijke inspanning ten opzichte van het geheel van de eindtermen. Een planning op korte en middellange termijn samen met een jaarlijkse evaluatie en bijsturing, zorgen voor een duidelijke doelgerichtheid.
Doelgerichtheid	
Ondersteuning	De organisatiestructuur zorgt voor een adequate ondersteuning voor het implementeren van de VOET. Een werkgroep op het niveau van de scholengemeenschap stuurt het gemeenschappelijk overleg voor al haar scholen. De coördinator zorgt in overleg met de directeur voor een schooleigen vertaling van de visie en voor de aansturing van de uitvoering ervan. De taaklast voor de leraren wordt bewaakt. De vakoverschrijdende projecten en de vakspecifieke leerinhouden vormen de basis voor de uitvoering. De vakgroepen worden aangemoedigd hun bijdrage te leveren onder meer via vakoverschrijdende samenwerking. Een inventaris van de VOET-werking op vakniveau is nog niet volledig. De school investeert in de communicatie en het creëren van een draagvlak voor de VOET via de personeelsvergaderingen, de vakgroepwerking en het digitale leerplatform.
Doeltreffendheid	De evaluatie van de VOET-werking is systematisch uitgebouwd en leidt geregeld tot verder overleg en bijstellingen. De school stuurt zowel de beleidsmatige aanpak als de uitvoering bij. Het projectaanbod wordt afgetoetst aan het VOET-kader. De school legt de prioriteit op de contexten mentale gezondheid, lichamelijke gezondheid en veiligheid, sociorelationele ontwikkeling en socioculturele samenleving. Ze spoort de pluspunten en hiaten op en communiceert ze op personeelsvergaderingen om het draagvlak te vergroten. De school heeft een goed beeld op het realiseren van de VOET binnen de vakoverschrijdende activiteiten. Ze beschikt tevens over een strategie voor de evaluatie en de bijsturing van de VOET-bijdrage in de vakken. Een verdere en volledige inventarisatie is voorzien voor dit schooljaar. Momenteel zijn er in het overzicht en de planning van de school enkele hiaten wat de gerichtheid op alle VOET betreft.

Ontwikkeling	Er zijn verschillende professionaliseringsinitiatieven met nog enkele werkpunten op het vlak van breedte of effectiviteit. Op beleidsniveau is de bevordering van de deskundigheid sterk aanwezig. De scholengemeenschap deed hiervoor een beroep op de pedagogische begeleiding en op externe deskundigen. Directieleden en interne begeleiders volgden nascholingen rond VOET. Zij trachten de verworven expertise over te brengen aan het personeelsteam. Op uitvoeringsniveau is de deelname aan navormingen beperkt. De directie verwacht van alle leraren dat ze hun verantwoordelijkheid opnemen ten aanzien van de inspanningsverplichting voor de VOET. Dit schooljaar zal er meer aandacht gaan naar VOET in de vakken. Aan de vakgroepen zal gevraagd worden welke accenten zij willen leggen.
Uitvoering Lichamelijke gezondheid en veiligheid	Vrijwel alle eindtermen komen bij alle leerlingen met voldoende diepgang (met ook aandacht voor frequentie, leerlijn, integratie gemeenschappelijke stam) aan bod. De meeste eindtermen worden nagestreefd binnen de lessen lichamelijke opvoeding, de middagactiviteiten en een aantal vakoverstijgende projecten en activiteiten. De school heeft het nastreven van de aspecten van deze context kwaliteitsvol in kaart gebracht. Alle projecten en activiteiten worden tevens gekoppeld aan de eindtermen van de stam.
Socio-economische samenleving	Vertrekkend van de afspraken binnen de scholengemeenschap voor het nastreven van de verschillende contexten over de scholen heen, komt deze context in de middenschool minder aan bod. Het vak socio-economische initiatie speelt de belangrijkste rol in het aanbieden van de elementen van deze context. Dit vak wordt echter niet aan alle leerlingen aangereikt, zodat het bereik ervan beperkt is. Wel sluit de inhoud van enkele projecten en activiteiten aan bij de context. Uit de inventarisatie blijkt dat de economische kringloop en het budgetbeheer niet voldoende aan bod komen.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De middenschool OLVI Paal heeft één vestigingsplaats in het dorpscentrum. De school kijkt uit naar een grote renovatie en een nieuwbouw die vorm hebben gekregen in een masterplan voor de volgende jaren. Een aantal bemerkingen rond bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne krijgen pas een definitieve oplossing na die uitvoering.

Het schoolbeleid doet voldoende inspanningen om de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na te gaan. Dat blijkt ook uit de wijze waarop de verplichte controles worden uitgevoerd en opgevolgd. Hier en daar laat zij na om de juiste periodiciteit in de verplichte controle te respecteren. Het globaal preventieplan en het jaaractieplan zijn een leidraad voor het preventiebeleid maar missen een aantal gegevens om volledig functioneel te zijn. Ze bevatten voldoende actiepunten die vermeld staan in de verslagen van de interne dienst en de externe controleorganismen, maar het is niet duidelijk welke punten prioritair zijn, welke uitgevoerd zijn en welke middelen er aangewend kunnen worden voor de realisatie.

De school beschikt niet over een procedure om meldingen te doen over problemen rond dit thema, maar ze is zodanig klein dat de directeur in de praktijk voldoende beschikbaar is en ook daadwerkelijk aangesproken wordt als er zich problemen voordoen. De directeur kanaliseert die naar de preventieadviseur en voert kleine werken eigenhandig uit. Omwille van die kleinschaligheid is er in de school ook geen comité voor preventie en bescherming op het werk. De pedagogische raad neemt die taak op zich. In het huishoudelijk reglement is die opdracht niet opgenomen en het onderzoek toont ook aan dat deze raad geen advies geeft, maar slechts sporadisch als spreekbuis voor directie en preventiedienst dient.

De nieuwe leraren volgen een introductieprocedure waarin ook het thema veiligheid aan bod komt. De directeur informeert hen met een brochure en zij tekenen voor kennisname. Die getekende formulieren komen bij de preventieadviseur terecht. De procedure voor tijdelijke leraren en stagiairs functioneert niet volledig naar behoren. Niet alle tijdelijke leraren en stagiairs beschikken over informatie rond evacueren of EHBO.

Uit de verslagen van de periodieke controles van de interne en externe controlediensten blijkt dat er meerdere tekorten werden opgemerkt. De onderwijsinspectie stelt wel vast dat de recentste verslagen redelijk goed zijn opgevolgd en dat er in de mate van het mogelijke gevolg aan is gegeven. Een preventief onderhoudsprogramma van de gebouwen en de infrastructuur kon niet worden voorgelegd. Zo eindigt het brandpreventieverslag met een flinke lijst opmerkingen. Het grootste deel van de opmerkingen rond compartimentering wordt pas opgelost na de renovatie. Andere kleine opmerkingen zijn ondertussen opgelost. Dat preventieverslag is ondertussen gedateerd. De situatie is veranderd doordat er zolderklassen en nieuwe evacuatiewegen in gebruik zijn genomen. Een nieuwe brandpreventiestudie zal de school pas uitvoeren na de bouwwerken.

De asbestinventaris is actueel en de school heeft recentelijk nog inspanningen gedaan om asbest isolatiemateriaal te laten verwijderen. De recentste inventaris is niet geïnviseerd door de arbeidsgeneesheer.

Het keuringsverslag van de elektrische installatie bevat opmerkingen en besluit dat de installatie niet voldoet zonder directe ingrepen. De preventieadviseur maakt zich sterk dat alle noodzakelijke ingrepen gebeurd zijn. Tijdens de wandeling kon dit steekproefsgewijs bevestigd worden.

De jaarlijkse rondgang van de interne preventiedienst gebeurt tegelijkertijd met de rondgang door de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk. De vaststellingen zijn dan ook heel gelijkaardig en bieden niet veel meerwaarde. De ruimte in de opdracht van de preventieadviseur is erg beperkt en volstaat niet om een preventiebeleid doeltreffend te onderhouden.

De onderwijsinspectie bezocht niet alle lokalen tijdens de doorlichting. De wanorde in de traphal naar het muzieklokaal creëert onnodige risico's. Bijna alle machines zijn uitgerust met de juiste veiligheidsvoorzieningen en ze staan opgesteld op een veilige manier. De knipscharen zijn niet altijd verzekerd met een stift. Het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen wordt sterk opgevolgd.

De eetzaal doet ook dienst als lokaal plastische opvoeding. De leerlingen hanteren verf en lijm vlak bij de opslag van de drankjes. Een duidelijker scheiding van die activiteiten is noodzakelijk.

De veiligheids- en gezondheidskaarten en de veiligheidsinstructiekaarten van de onderhoudsproducten zijn moeilijk of soms helemaal niet beschikbaar. De etikettering van alle producten is aangepast aan de nieuwe regelgeving. De opslag van die gevaarlijke producten gebeurt volledig reglementair. De voorraad is erg beperkt en de preventieadviseur is bezig met het beheer, maar een actuele inventaris is er niet.

Er zijn te weinig toiletten voor de leerlingen, maar tijdens de pauzes zijn de toiletten van de basisschool beschikbaar. Samen zijn ze voldoende in aantal, maar het is te omslachtig omdat elke leerling eerst toestemming moet vragen voor hij er gebruik van kan maken.

Leerlingen met een beperkte mobiliteit kunnen alleen de lokalen op het gelijkvloers bereiken. De school heeft daardoor niet genoeg mogelijkheden als er meerdere leerlingen tegelijk zich aanbieden met zo'n beperking. De regeling om leerlingen met krukken toch op een veilige manier op de trappen te begeleiden blijkt in de praktijk niet sluitend te werken. Op de school is er ook geen aangepast toilet voor personen met een beperking. Zoals hoger vermeld staat, wacht de school op de uitvoering van het masterplan om deze gekende tekorten weg te werken.

De leerlingen die zich onwel voelen tijdens de lessen melden zich aan het secretariaat. Zij krijgen daar de eerste zorgen en die worden zeer nauwgezet geregistreerd in een dynamisch register dat de preventieadviseur steeds kan raadplegen. Er is in de school geen lokaal waar de leerlingen zich even kunnen terugtrekken. Zij kunnen wel even op de bank uitrusten op het secretariaat. De school verschaft ook enkele medicijnen aan leerlingen. Zij vraagt hiervoor in het begin van het schooljaar toestemming aan de ouders, maar geen doktersvoorschrift. Dat is strijdig met de wetgeving hieromtrent.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Zij detecteert en remedieert voldoende nauwgezet de werkpunten.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingengebeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	neen
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De visie op leerzorg is gestoeld op de missie van de scholengemeenschap. De visietekst 'leren leren' geeft een overzicht van wat er op dit ogenblik inzake leerbegeleiding gebeurt en formuleert geen concrete, meetbare doelen. De kleinschaligheid van de school zorgt voor een sterke informele sfeer. De gelijkgerichtheid is groot en deze formeel bewaken is niet aan de orde.

Vanuit een globale visie op leerlingenbegeleiding koppelt het beleid de leerzorg aan de studieloopbaanbegeleiding en aan het socio-emotioneel welbevinden. Er gaat zowel aandacht naar de preventieve leerbegeleiding als naar extra zorg. De school wil inzetten op eerstelijnsbegeleiding voor elke leerling door de klassenleraar en alle vakleraren. Het vertrekpunt van de leerbegeleiding is de brede basiszorg voor alle leerlingen. Het beleid geeft prioriteit aan het verhogen van het welbevinden van de leerling als nodige randvoorwaarde om een goede studiehouding te ontwikkelen. Binnen de vakgroepen zijn er acties rond leertips, foutenanalyse en remediëring.

De acties met betrekking tot leerbegeleiding zijn nog niet afgestemd op de vakoverschrijdende eindtermen voor leren leren. De schoolleiding rekent op alle vakleraren voor de implementatie van deze eindtermen. Er is voldoende wisselwerking tussen de leerbegeleiding, het gelijkeonderwijskansenbeleid en het talenbeleid om dit te realiseren.

De school streeft naar een hechte samenwerking met de ouders en slaagt daar ook in. De meeste ouders hebben regelmatig contact met de leraren, de leerlingenbegeleiders of de directie.

Ondersteuning De school hanteert procedures voor de beginsituatiebepaling van de leerlingen en ze inventariseert de zorgbehoeften. Leerlingen met leerstoornissen krijgen een begeleidingsplan, eventueel met sticordmaatregelen (stimuleren, compenseren, remediëren, differentiëren en dispensereren). De school biedt, waar nodig, een individueel begeleidingsplan op maat aan. Voor het begeleiden van de leerlingen werkt het beleid samen met het CLB. De school evalueert jaarlijks deze samenwerking.

In een stappenplan beschrijft de school de taken van de verschillende actoren: vakleraar, klassenleraar, klassenraad, zorgleraar, GOK-team (gelijke onderwijskansen). Ook de diverse taken van de ouders en de leerling somt de school in dit document op. De leraren beschikken bovendien over een overzicht van wat het beleid verwacht van een goede lesstructuur.

De directie stelde een handleiding voor leren leren op. Tijdens een wekelijks lesuur werken de leerlingen, onder begeleiding van de klassenleraar, aan studiemethode en –houding. De leerlingen oefenen in het maken van mindmaps en gebruiken de OVUR-techniek (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren) om opdrachten op te lossen. Ook leren zij technieken voor zelfevaluatie. De koppeling tussen dit lesuur en de vakken is echter gering. Hierdoor kan het beleid niet nagaan in hoeverre deze werkwijze bijdraagt tot succesvol studeren.

De directie laat zowel de preventieve leerbegeleiding als de vakgebonden remediëring over aan de professionaliteit van de individuele leraren. Er zijn weinig afspraken op school- of vakgroepniveau. Op vakkenniveau wijst de doorlichting uit dat de kwaliteit van de leerbegeleiding goed is. Bij de doorgelichte vakken is er gerichte aandacht voor leren leren, voor differentiatie en voor leerlingenactieve werkvormen. Het leerklimaat is doorgaans rustig en de leerlingen zijn aandachtig en werkzaam in de les.

De leraren remediëren de leerlingen tijdens de middagpauze of na de lesuren. Zij vermelden het aanbod van de remediëring en de opvolging ervan in het leerlingenvolgsysteem en in de leerlingenagenda. De school inventariseert ook of de leerling al dan niet op het remediëringaanbod is ingegaan. De klassenraad gebruikt deze informatie om adviezen of attesten te motiveren.

De school selecteert sommige leerlingen om naar de huiswerkklas te gaan. Dit initiatief is slechts bedoeld voor een klein aantal door de school gekozen leerlingen. In de huiswerkklas begeleiden de leraren hen intensief bij het voorbereiden en uitvoeren van hun taken. Leerlingen kunnen er ook voor kiezen om naar de avondstudie te gaan. Daar kan een leerling in stilte en zonder begeleiding studeren.

Doeltreffendheid Het beleid koppelt geen duidelijke verwachtingen qua resultaten, noch een wijze van effectmeting aan de ondernomen acties en initiatieven. De directie vertrouwt op de professionaliteit van de leraren. De sterke informele schoolcultuur en het geringe aantal leraren zorgen er echter voor dat het beleid een goed beeld heeft van wat er op vakkenniveau gebeurt. De leerbegeleiding in de doorgelichte vakken is overwegend doeltreffend.

De school rekent ook op de professionaliteit van de vakleraren voor de vertaling van de verwachtingen met betrekking tot differentiatie en tot het benutten van de evaluatie voor het bijsturen van het leerproces en het didactisch handelen van de leraar. Op vakkenniveau wijst de doorlichting uit dat de aandacht en de kwaliteit van de uitwerking hiervan veeleer zwak is.

Leerlingen met zwakke resultaten worden besproken tijdens de begeleidende klassenraad en krijgen aangepaste hulp of een individueel begeleidingsplan. Op aanraden van de klassenraad start de leerbegeleider of de vakleraar een individuele opvolging van een leerling met studiemoeilijkheden voor een of meer vakken. De klassenraden evalueren de inzet en de evolutie van de leerling en volgen deze aspecten op.

Op basis van het leerlingvolgsysteem heeft de school een goed zicht op de prestaties en vorderingen van de leerlingen, maar ze brengt de effecten van haar leerbegeleiding nog niet in kaart en ze linkt deze nog niet aan de studieresultaten en de attestering.

De school organiseert heel wat bevragingen bij de leerlingen en de ouders. Het beleid maakt tevens overzichten van de attesteringen en verzamelt en analyseert de resultaten in de tweede graad. De analyse gebeurt grondig maar kan doelgerichter. De school benut de meerwaarde van de verzamelde data nog te weinig.

De school werkte het talenbeleid uit als deel van de GOK-werking. Zij brengt de beginsituatie van de leerlingen in kaart. De resultaten wijzen uit dat voornamelijk lezen en schrijven extra aandacht vragen. Er worden regelmatig talige acties georganiseerd. Talenbeleid is een vast agendapunt op elke personeelsvergadering. Ook in de vakken spenderen de leraren de nodige aandacht aan taal. De aanpak verschilt wel per vakgroep en per leraar.

Ontwikkeling Vele initiatieven rond leerbegeleiding krijgen vorm in de schoot van de scholengemeenschap. Ook de gevolgen van het M-decreet en de verdere uitwerking van het zorgcontinuüm zijn topics voor dit overleg.

In de toekomst wil de directie collegiale visitatie introduceren in de school en het beleid werkt op dit ogenblik een aantal sjablonen hiervoor uit. Leden van de gelijkeonderwijskansenwerking en de leerlingenbegeleiding volgen nascholing met betrekking tot leerzorg en de uitbouw ervan in de eigen school. Bij onduidelijkheden maakt de school gebruik van de ondersteuning van de begeleidingsdienst en het CLB.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Na de vorige doorlichting ontwikkelde de scholengemeenschap Sint-Pieter een visietekst en een plan rond evaluatie en een vernieuwende aanpak ervan. De visietekst is gebaseerd op een synthese van de belangrijkste op- en aanmerkingen rond de evaluatiepraktijk in de scholen. In eerste instantie lag het accent op de kenmerken van goede evaluatie en de verduidelijking van evaluatiebegrippen. Op termijn wil de scholengemeenschap vanuit een nieuwe visie op leren en onderwijs naar een assessmentcultuur. Daarin wordt de integratie tussen instructie en evaluatie benadrukt. Op die manier wil men zowel de beoordelende als de begeleidende functies van evaluatie mogelijk maken.

De school zelf ontwikkelde een aanvullende en schooleigen visietekst op evaluatie na de pedagogische studiedag van het schooljaar 2012/2013. Ze legde hierin de klemtoon op de begeleidende rol van de evaluatie. Evalueren dient de leerling te sturen in zijn leerproces. Voor de vakken waarvoor examens worden georganiseerd, werd de puntenverdeling herleid van 20/80 naar 30/70 voor de

verhouding dagelijks werk / examens.

Ouders en leerlingen krijgen zeven tussentijdse rapporten per schooljaar en blijven zo goed op de hoogte van de vorderingen. Naast de drie trimestriële rapporten, geeft aanvullend rapport over attitudes informatie over de inzet en de houding van de leerling.

Het bewaken van de validiteit en de representativiteit van de leerplandoelstellingen van de evaluatie behoort tot de verantwoordelijkheid van de vakgroepen. De opvolging door het schoolbeleid is voorlopig beperkt tot het inpikken op bepaalde signalen en mogelijke problemen.

De deliberaties verlopen zorgvuldig en toekomstgericht. Er zijn een aantal krijtlijnen vastgelegd, maar de studiebekrachtiging vertrekt van de totale persoonlijkheid van de leerling. Het beleid volgt de evaluatie- en deliberatiegegevens nauwgezet op.

Ondersteuning Een visietekst over het evaluatiebeleid en een procedure voor de deliberatie ondersteunen de evaluatiepraktijk. Zowel de leraren, de leerlingen als de ouders zijn voldoende geïnformeerd over het evaluatie- en deliberatiebeleid via het schoolreglement en via informatieve documenten opgesteld door enkele vakgroepen.

Het schoolbeleid onderstreept naast het beoordelend aspect van de evaluatie het belang van het ondersteunend aspect. Evaluatie moet het leerproces van de lerende in totaliteit (breed) ondersteunen en begeleiden. Over de validiteit en de representativiteit van de evaluatie voor de leerplandoelen zijn er weinig expliciete afspraken gemaakt. De vakgroepen of de individuele leraar dragen hiervoor de verantwoordelijkheid. De pedagogische begeleiding heeft regelmatig een ondersteunende functie.

De rapportering verloopt via een digitaal rapportstelsel. De rapporten van het dagelijks werk bevatten een opsomming van de toetsen per vak. Er is geen begeleidend commentaar om de cijfers te duiden. Hiervoor verwijst de school naar belang van oudercontacten om de cijfers te verklaren. Het trimestriële rapport bevat commentaar van de begeleidende klassenraad. Ook hier worden geen cijfers per vak becommentarieerd of met remediërende initiatieven gestaafd. Over de leer- en leefhouding wordt gerapporteerd via een competentierapport dat de bedoeling heeft het cijferrapport te ondersteunen.

Doeltreffendheid De doelstelling om de evaluatie aan te wenden om het leerproces te begeleiden, neemt niet elke vakgroep in voldoende mate op. De leraren verbeteren de toetsen zorgvuldig, maar ze zetten hun leerlingen te weinig aan om te reflecteren op hun fouten of tekortkomingen. Bij het behalen van een onvoldoende score, voorzien de leraren meestal een bijles tijdens de middagpauze. Voor de leerlingen van de B-stroom prefereren de leraren een klassikale of individuele bijsturing in klasverband.

Binnen de onderzochte vakken is de evaluatiepraktijk voldoende tot sterk afgestemd op de leerplandoelstellingen. Een frequente evaluatie- en rapporteringspraktijk zorgen ervoor dat de school een duidelijk zicht heeft op de competenties van de leerlingen. Om de evaluatie af te stemmen op de mogelijkheden van de leerlingen besteedt de school aandacht aan een onderwijsaanbod en een evaluatiepraktijk met basis- en met verdiepingsdoelstellingen. Over basis en verdieping wordt ook apart gerapporteerd. De functie van de verdieping is echter niet voldoende helder. De resultaten van de evaluatie van de verdieping zijn vaak ondermaats.

Ontwikkeling De voorbije schooljaren trachtte de school het competentiegericht onderwijzen en evalueren te introduceren en te stimuleren. Signalen uit het verslag van de vorige doorlichting hebben geleid tot een vernieuwende visie op de evaluatiepraktijk. Ter ondersteuning heeft de school initiatieven genomen om de deskundigheid bij de leraren rond de evaluatiepraktijk te bevorderen. Over het algemeen hebben de vakgroepen de visie vertaald in een leerplangerichte evaluatie.

De school verzamelt gegevens over de verdere studieloopbaan van haar leerlingen. Deze gegevens wendt ze aan om de kwaliteit van haar leerplanrealisatie en van haar evaluatiepraktijk te bewaken. In combinatie met een verdere aandacht voor competentiegericht onderwijs en evalueren, denkt het beleid vanuit een participatieve visie na over mogelijke bijstellingen van de evaluatiepraktijk.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De directeur beschrijft de autonome middenschool MOLVI Paal als ‘een gezellige en kwaliteitsvolle thuis’. Daarmee vat hij de visie van de school meteen samen. De school kenmerkt zich onder meer door zijn kleinschaligheid. Voor veel onderwijsprocessen is er geen middenkader, maar neemt het korps een aantal taken op zich in de werkgroepen die zij de ‘motoren’ noemen. Ieder personeelslid is verplicht lid van enkele ‘motoren’.

De directeur houdt overal de vinger aan de pols en bewaakt zodoende de gelijkgerichtheid in al die processen. De organisatie in de school is door haar eenvoud zeer transparant en op veeleer informele wijze gelijkgericht.

Voor een deel van de beslissingen overlegt de directie in de wekelijkse vergadering met de andere directeurs van de scholengemeenschap. Thema's van die vergaderingen zijn onder meer het materieel beheer, de vakoverschrijdende eindtermen en het personeelsbeheer.

De directeur ziet de zorg voor de leerlingen als zijn prioriteit. Eén leraar is zorgleraar en krijgt wekelijks enkele uren lesvrij hiervoor. De directeur ondersteunt daarin en is zelf ook aanspreekpunt voor de leerlingen.

De directie is ook laagdrempelig aanspreekbaar voor de leraren. De bevraging van enkele jaren geleden toonde aan dat het korps de directie waardeert voor de duidelijke visie en de stimulerende rol. Uit die bevraging destilleerde de directeur werkpunten die op één van de overlegorganen besproken werden. Hier zijn acties uit gevolgd om het leerlingvolgsysteem nog beter bruikbaar te maken.

De directeur neemt initiatief om voor ieder personeelslid een individuele functiebeschrijving te voorzien. Hij bezoekt twee maal per jaar een les van de nieuwe leraren. Die krijgen na drie weken een informeel gesprek rond hun welbevinden en hun functioneren. Later volgen een functionerings- en evaluatiegesprek, volgens de procedure die in de hele scholengemeenschap geldt.

De ‘motoren’ en de vakwerkgroepen delen hun verslagen steeds met de directeur. Hij volgt alle klassenraden en analyseert de leerresultaten van de leerlingen. Bij significante afwijkingen volgt steeds een gesprek.

De bottom-up evaluatie is er ook voor de leerlingen die hun leraar mogen beoordelen. Aan dit initiatief konden leraren vrijwillig deelnemen. De resultaten hebben zij besproken, maar het is niet duidelijk of ze een invloed hebben gehad op de onderwijspraktijk.

De pedagogische raad dient als spreekbuis voor het korps. Elke vergadering wordt aangekondigd in de leraarskamer met een agenda en ruimte voor van het personeel. De directie deed een bevraging rond het welzijn bij het opstellen van haar nieuw globaal preventieplan en nam daarin de belangrijkste werkpunten op.

Visieontwikkeling In een bondige visietekst staat duiding en concretisering van de twee pijlers: 'een gezellige en kwaliteitsvolle thuis'. De scholengemeenschap vult die tekst nog aan. Daarin komt het Christelijke mensbeeld naar voren, dat één van de fundamenteën vormt van het pedagogisch project.

Een bijkomend deel van de visie is dat de school voor alle kinderen van de gemeente een plaats wil bieden. Dat heeft als belangrijke consequentie dat ze veel basisopties en twee beroepenvelden in het aanbod wil houden. Daarvoor investeert de school veel lestijden en neemt het korps veel taken op in de 'motoren', naast de lesopdracht.

De school communiceert naar de ouders en de leerlingen over haar pedagogisch project in het schoolreglement. Via de website en het schoolplatform deelt zij de visieteksten met het korps.

De meeste processen worden door de directeur geïnitieerd en door de 'motoren' uitgevoerd. Die uitvoering is doorgaans kwaliteitsvol, maar er is zelden een borging door een doorgedreven cyclische kwaliteitsbewaking.

De school deed een bevraging naar het welbevinden van de leerlingen. Daaruit volgden cijfers die niet strookten met de beleidsprioriteit van de zorg voor leerlingen. De directie verbond daar ook acties aan en volgde de effecten op.

Besluitvorming De schoolleiding voert een participatief beleid. Daar komt bij dat de kleinschaligheid van de school het moeilijk maakt om de verplichte overlegorganen gestalte en voldoende inhoud te geven. De snelle doorstroom van leerlingen en hun ouders naar een volgende school, die eigen is aan een autonome middenschool, maken het moeilijk om een leerlingenraad en een ouderraad te bemannen.

De ouderraad vergadert drie maal per jaar en de eerste ouderavond eindigt met een informele nabespreking waar ouders ruimte krijgen om hun bezorgdheden te uiten.

De leerlingenraad komt vijf maal per schooljaar samen. De verslagen maken duidelijk dat dit inspraakorgaan functioneert.

In de school is er geen lokaal onderhandelingscomité (LOC). De regelgeving vermeldt een minimum van twee personen per geleding. De school begaat hiermee een inbreuk tegen de regelgeving. De directeur moedigt wel aan dat één vertegenwoordiger aan het onderhandelingscomité op niveau van de scholengemeenschap deelneemt. De sociale verkiezingen zijn op het ogenblik van de doorlichting aan de gang en de directie verwacht een nieuw LOC te kunnen samenstellen. De school heeft ook geen comité voor preventie en bescherming op het werk. De pedagogische raad neemt die taken op zich.

De pedagogische raad vervult de belangrijkste rol in de besluitvorming. Die bestaat uit een verkozen vertegenwoordiging van het korps en de directeur. Zij vergaderen maandelijks en overleggen over uiteenlopende onderwerpen, waaronder bekommernissen die andere leden van het korps melden.

Kwaliteitszorg De school draagt kwaliteit hoog in het vaandel, maar ze geeft die processen geen vorm als een cyclisch proces met reflectiemomenten en bijstellingen om die kwaliteit te borgen.

De school staat open voor externe controle en het personeel draagt openhartig bij aan de onderzoeken.

In de verschillende 'motoren' nemen personeelsleden - meestal vrijwillig- een voortrekkersrol op zich. Er zijn 'motoren' die zelf hun visie bepalen en acties opzetten. Van die acties worden niet altijd concrete doelstellingen vooropgesteld. Zelden wordt de doeltreffendheid gecontroleerd.

De leden van de pedagogische raad en de ouderraad reflecteren w beide op het voorbije werkjaar en beschrijven werkpunten voor het komende schooljaar.

De directie maakt er een werkpunt van om de reflex aan te leren om doelstellingen meetbaar te formuleren en de doeltreffendheid te bewaken met een juiste data-analyse.

Inbreuken op de regelgeving De school richt geen lokaal onderhandelingscomité in (Decreet van 05/04/1995 tot oprichting van onderhandelingscomités in het vrij gesubsidieerd onderwijs - Hoofdstuk III).

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor techniek in de A-stroom.
- Het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De professionele taakbekommernis en het engagement van de personeelsleden.
- De zorg voor het welbevinden van de leerlingen en leraren.
- De openheid voor externe evaluatie en ondersteuning.
- Het aangename en gestructureerde leer- en leefklimaat.
- De leerbegeleiding.

Wat betreft het algemeen beleid

- De open communicatie en de toegankelijkheid van de schoolleiding.
- De administratieve organisatie.
- Het pro-actieve en responsieve leiderschap.
- De aandacht voor een leerlinggerichte schoolorganisatie.
- De concretisering van het pedagogische project.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De optimalisatie van het aanbod en van de evaluatie van de verdiepingsdoelstellingen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De afstemming van de leerbegeleiding op de evaluatie.
- De formele toelichting bij de evaluatiegegevens.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het bewaken van de draagkracht van het schoolteam.
- De effectmeting voor de onderwijskundige processen koppelen aan operationele doelen.
- Het stimuleren van de datageletterdheid bij het gehele schoolteam om de doeltreffendheid van de processen te bewaken.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de regelgeving

- Het oprichten van een lokaal onderhandelingscomité (Decreet van 05/04/1995 tot oprichting van onderhandelingscomités in het vrij gesubsidieerd onderwijs - Hoofdstuk III) (wordt niet opgevolgd)

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'** voor alle structuuronderdelen van het voltijds secundair onderwijs.
- voor **de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.
- voor **de overige erkenningsvoorwaarden**.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Marc SMEULDERS de inspecteur-verslaggever	Yves TIMMERMANS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	